

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja

Druk nr 997

Warszawa, 10 grudnia 2020 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r.
o Rzeczniku Praw Dziecka niżej podpisani posłowie składają wniosek:

**- w sprawie odwołania Mikołaja Pawła
Pawlaka ze stanowiska Rzecznika Praw
Dziecka.**

Do reprezentowania wnioskodawców upoważniamy panią poseł
Marzenę Okła-Drewnowicz.

(-) Piotr Borys; (-) Borys Budka; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Kamila Gasiuk-Pihowicz;
(-) Elżbieta Gelert; (-) Jan Grabiec; (-) Rafał Grubiński; (-) Riad Haidar; (-) Marek Hok;
(-) Maria Małgorzata Janyska; (-) Dariusz Joński; (-) Małgorzata Kidawa-Błońska; (-)
Marcin Kierwiński; (-) Joanna Kluzik-Rostkowska; (-) Ewa Kołodziej; (-) Zbigniew
Konwiński; (-) Robert Kropiwnicki; (-) Maciej Lasek; (-) Katarzyna Lubnauer; (-)
Arkadiusz Marchewka; (-) Czesław Mroczek; (-) Sławomir Neumann; (-) Sławomir
Nitras; (-) Barbara Nowacka; (-) Marzena Okła-Drewnowicz; (-) Paweł Olszewski; (-)
Krzysztof Piątkowski; (-) Katarzyna Maria Piekarska; (-) Grzegorz Schetyna; (-) Tomasz
Siemoniak; (-) Waldemar Sługocki; (-) Michał Szczerba; (-) Adam Szłapka; (-) Iwona
Śledzińska-Katarasińska; (-) Cezary Tomczyk; (-) Monika Wielichowska; (-) Urszula
Zielińska.

UZASADNIENIE

Konwencja o prawach dziecka, uchwalona w dniu 20 listopada 1989 r. przez Organizację Narodów Zjednoczonych, którą Polska ratyfikując, przyjęła do naszego porządku prawnego, zobowiązuje państwa-strony do zapewnienia dziecku ochrony i opieki w takim stopniu, w jakim jest to niezbędne dla jego dobra, biorąc pod uwagę prawa i obowiązki rodziców, opiekunów prawnych lub innych osób prawnie za nie odpowiedzialnych. Dotyczy to uniwersalnych norm znajdujących potwierdzenie w porządku moralnym oraz aktach prawa krajowego i międzynarodowego, do których należy prawo dziecka do pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości. Zgodnie z Konwencją, należy stworzyć i zagwarantować takie warunki, które w pełni przygotowują dziecko do życia w społeczeństwie jako indywidualnie ukształtowaną jednostkę, wychowaną w duchu ideałów zawartych w Karcie Narodów Zjednoczonych, w szczególności w duchu pokoju, godności, tolerancji, wolności, równości, solidarności i szacunku do drugiego człowieka, jego wolności i praw. Dziecko powinno wychowywać się w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia. Ma ono prawo do szczególnej troski i pomocy, a obowiązkiem państwa jest realizacja tego prawa. Miarą jakości życia w społeczeństwie jest w dużym stopniu opieka, jaką otacza ona najsłabszych i najbardziej potrzebujących oraz poszanowanie ich ludzkiej godności. Ważną kwestią jest szacunek dla godności ucznia, która jest podstawowym kryterium oceny rzeczywistości szkolnej w aspekcie przestrzegania praw dziecka.

Złożony charakter potrzeb rozwojowych dziecka oraz istniejących wobec nich zagrożeń sprawia, że skuteczna realizacja praw dziecka przebiega nie tylko w wymiarze legislacyjnym, ale również w innych formach działań, niekoniecznie przybierających postać przepisów prawa. Konieczne jest stosowanie kompleksowych działań ukierunkowanych na realizację pozytywnych obowiązków państwa.

W Polsce, ochrona praw dziecka przez państwo jest konstytucyjną normą zawartą w art. 72 Konstytucji RP. Na straży praw dziecka określonych w Konstytucji, Konwencji o prawach dziecka, jak i w innych aktach prawnych w Rzeczypospolitej Polskiej,

z poszanowaniem odpowiedzialności, praw i obowiązków rodziców, stoi Rzecznik Praw Dziecka.

Z art. 3 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka wynika, że działania Rzecznika podejmowane mają być w celu zapewnienia dziecku pełnego i harmonijnego rozwoju, z poszanowaniem jego godności i podmiotowości. Rzecznik ma więc obowiązek działać na rzecz ochrony praw dziecka, w szczególności uwzględniając prawo do życia i ochrony zdrowia, prawo do wychowania w rodzinie, prawo do godziwych warunków socjalnych, prawo do nauki. Podejmowane działania mają zmierzać do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem, demoralizacją, zaniedbaniem oraz innym złym traktowaniem, a szczególną troską i pomocą otaczać mają dzieci z niepełnosprawnościami.

Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka wyposaża Rzecznika w obszerny katalog środków działania o charakterze kontrolno-inicjującym oraz procesowym.

Przed przystąpieniem do wykonywania obowiązków, Rzecznik Praw Dziecka składa przed Sejmem ślubowanie, zawierające w swej treści, m.in. zobowiązanie, że przy wykonywaniu powierzonych obowiązków dochowa wierności Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, będzie strzec praw dziecka, kierując się dobrem dziecka i dobrem jego rodziny, a powierzone obowiązki będzie wykonywać bezstronnie, z najwyższą sumiennością i starannością, strzegąc godności powierzonego mu stanowiska.

Sprzeniewierzenie się złożonemu ślubowaniu jest jednym z czterech ustawowych warunków odwołania Rzecznika Praw Dziecka przed upływem kadencji przez Sejm, za zgodą Senatu.

Rzecznik Praw Dziecka Mikołaj Pawlak wielokrotnie dał wyraz temu, że nie zna i nie rozumie praw dziecka, a także mechanizmów ich ochrony. Fakt ten może tłumaczyć to, że Rzecznik nie ma doświadczenia w pracy z dziećmi lub na ich rzecz i jego powołanie na to stanowisko było dotknięte wadą prawną. W chwili powołania nie spełniał bowiem warunku posiadania co najmniej pięcioletniego doświadczenia w pracy z dziećmi lub na ich rzecz.

Rzecznik Praw Dziecka Mikołaj Pawlak wykazał całkowitą bierność w podejmowaniu działań na rzecz przestrzegania i ochrony praw dziecka, w szczególności: lekceważy kierowane przez specjalistów, organizacje pozarządowe i inne podmioty sygnały o naruszaniu praw i dobra dziecka, a także przesyłane przez dzieci listy z prośbą o pomoc; nie reagował na pochopnie przygotowaną i wdrożoną reformę edukacji, na problemy polskich uczniów związane z powstaniem tzw. podwójnych roczników, konsekwencją czego było przepełnienie szkół, nauka zmianowa od wczesnych godzin rannych do wieczornych, przeładowanie podstawy programowej, skracanie przerw międzylekcyjnych, likwidacja części potrzebnej infrastruktury i adaptacja różnych pomieszczeń na dodatkowe pomieszczenia lekcyjne oraz braki w kadrze nauczycielskiej; nie podjął działań na rzecz dzieci po wprowadzeniu społecznej izolacji na skutek panującej epidemii COVID-19, co spowodowało wykluczenie wielu dzieci i młodych ludzi z systemu edukacji z uwagi na brak sprzętu komputerowego i dostępu do Internetu; nie podjął działań na lawinowo rosnącą liczbę młodych ludzi doznających w izolacji domowej przemocy, nieradzenie sobie przez nich z emocjami; nie podjął interwencji w przedmiocie zagwarantowania jasnych i precyzyjnych procedur bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci wracających do szkół w czasie pandemii oraz wyposażenia dyrektorów szkół i przedszkoli w narzędzia gwarantujące bezpieczeństwo zdrowotne dzieci i młodzieży; nie podjął działań umożliwiających dalsze funkcjonowanie systemu wsparcia dla dzieci wymagających szczególnej troski; relatywizował pojęcie stosowania przemocy wobec dzieci, co oznacza jego akceptację dla stosowania kar cielesnych wobec dzieci jako metody wychowawczej i jest naruszeniem ustawowego zakazu bicia dzieci.

Rzecznik Praw Dziecka Mikołaj Pawlak, swoimi nieodpowiedzialnymi i pozbawionymi waloru prawdziwości wypowiedziami na temat podawania dzieciom przez edukatorów seksualnych środków farmakologicznych na zmianę płci, bez zgody rodziców, uchybił godności powierzonego mu stanowiska, kompromitując publicznie instytucję Rzecznika Praw Dziecka – organu umocowanego w Konstytucji RP.

Rzecznik Praw Dziecka Mikołaj Pawlak wykazał bierność w przedmiocie występowania do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, wydanie lub zmianę innych aktów prawnych, a także całkowity brak współpracy ze

stowarzyszeniami, ruchami obywatelskimi, innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami działającymi na rzecz ochrony praw dziecka, do czego zobowiązuje go ustawa. Rzecznik nie ma autorytetu i zaufania wśród ekspertów w dziedzinie ochrony praw dziecka, organizacji pozarządowych, działaczy z młodzieżowych rad miast oraz dzieci i młodzieży, a także ich rodziców, co powoduje, że sprawowany przez niego mandat nie ma akceptacji i poparcia społecznego.

Rzecznik Praw Dziecka Mikołaj Pawlak, wbrew złożonemu ślubowaniu, prowadzi natomiast działania wykluczające, jego wypowiedzi stygmatyzują osoby nieheteronormatywne. Prezentowane przez Rzecznika stanowisko jest sprzeczne z wartościami wyrażonymi w Konstytucji RP, Konwencji o prawach dziecka i ustawie o Rzeczniku Praw Dziecka. Rzecznik jest autorem słów, które naruszają godność przynależną każdemu człowiekowi, niezależnie od płci, wieku, koloru skóry, narodowości, wyznawanej wiary i poglądów. Krytykował akcje prowadzone w szkołach, pokazujące otwartość i akceptację ludzi i ich poglądów.

Rzecznik Praw Dziecka powinien bronić praw mniejszości, dzieci przed agresją - niezależnie od ich poglądów, preferencji czy rozumienia pojęcia patriotyzm. Powinien bronić praw wszystkich dzieci, również tych poczętych metodą *in vitro*. Zamiast wypełniania tych obowiązków, Rzecznik Praw Dziecka Mikołaj Pawlak publicznie stygmatyzował dzieci poczęte tą metodą oraz mówił o niegodziwości prawno-moralnej metody *in vitro*.

Rzecznik Praw Dziecka powinien pomagać prześladowanym mniejszościom, a nie zwiększać prześladowanie, powinien podejmować działania włączające, a nie wykluczające prześladowane dzieci ze społeczności.

Rzecznik Praw Dziecka Mikołaj Pawlak naruszył także przepisy ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka. Nie przedstawił bowiem w 2019 r. Sejmowi i Senatowi *Informacji o działalności Rzecznika Praw Dziecka za rok 2018 wraz z uwagami o stanie przestrzegania praw dziecka*, do czego jest zobligowany ustawą.

O niewłaściwym wykonywaniu przez Rzecznika Praw Dziecka Mikołaja Pawlaka swoich obowiązków świadczą także wyniki kontroli NIK za 2019 r., przeprowadzone w Biurze Rzecznika. Społeczną dezaprobatę dla działań Rzecznika Praw Dziecka,

sprzeniewierzających się złożonemu ślubowaniu, potwierdza petycja obywateli o odwołanie Pana Mikołaja Pawlaka ze stanowiska Rzecznika Praw Dziecka, którą na dzień złożenia wniosku podpisało 48727 osób.

Rażące zaniedbywanie podstawowych obowiązków w zakresie ochrony dobra dziecka i jego praw oraz kompromitujące instytucję Rzecznika Praw Dziecka i sprzeczne z wynikającymi z przepisów prawa i wiedzy wypowiedzi Rzecznika Praw Dziecka Mikołaja Pawlaka godzą w rangę i wizerunek konstytucyjnego organu i sprawiły, że budowana przez lata pozycja Polski w światowym systemie ochrony praw człowieka ulega niszczeniu. Do czasu objęcia przez Pana Mikołaja Pawlaka stanowiska Rzecznika Praw Dziecka, instytucja ta cieszyła się najwyższym od lat zaufaniem społecznym, a działania Rzecznika wskazywane były na forum międzynarodowym jako wzór rozwiązań i działań w obszarze ochrony dobra dziecka i jego praw.

Wniosek o odwołanie Pana Mikołaja Pawlaka ze stanowiska Rzecznika Praw Dziecka przed upływem kadencji jest konieczną reakcją na sprzeniewierzenie się złożonemu przez niego w dniu 14 grudnia 2018 r. ślubowaniu. Jest także wyrazem troski o dzieci, ochronę ich dobra i praw, określonych w Konstytucji RP, Konwencji o prawach dziecka oraz innych aktach prawnych.

Pan Mikołaj Pawlak, jako Rzecznik Praw Dziecka, nie daje gwarancji zachowania i poszanowania podmiotowości dziecka oraz przestrzegania należnych mu praw, stwarza sytuacje, w których prawa dziecka są naruszane, nie zapewnia rzeczywistej i skutecznej realizacji i ochrony praw dziecka w Polsce. Swoimi nieodpowiedzialnymi zachowaniami lub zaniechaniem narusza godność powierzonego mu stanowiska.

Rzecznik Praw Dziecka jest w swojej działalności niezależny od innych organów państwowych, odpowiada jedynie przed Sejmem i ma obowiązek działania na rzecz tych, którzy najbardziej potrzebują jego pomocy – na rzecz dzieci. Działania Rzecznika powinny być wzorem dla innych osób i podmiotów w działaniach podejmowanych dla dobra dzieci.

Z tych wszystkich względów, wniosek o odwołanie Pana Mikołaja Pawlaka ze stanowiska Rzecznika Praw Dziecka jest w pełni uzasadniony.